

Ústav světových dějin

Posudek vedoucího diplomové práce

Bc. Vít Banasinský, *Reflexe soumraku Britského impéria ve vybraných dílech anglicky psané krásné literatury*, diplomová práce, Ústav světových dějin, Filozofická fakulta Univerzity Karlovy v Praze, Praha 2012, 117 stran

Vít Banasinský si pro svoji diplomovou práci zvolil atraktivní, ale zároveň nesmírně náročné téma – reflexi soumraku Britského impéria ve vybraných dílech anglicky píšících autorů, romanopisců, povídkářů a esejistů. Tato obtížnost spočívá nejen v nalezení správného metodologického přístupu, ale také ve výběru autorů, jejich děl a v nutnosti zvládnout nejen kromobyčejně komplikovanou problematiku *British Empire* jako celku, nýbrž i reflexi jeho postupného úpadku (pádu) v *belles-lettres*.

Banasinský se po dlouhém rozvažování rozhodl pro tematický přístup. Po standardním úvodu, v němž vysvětlil svůj přístup a strukturu práce, si zvolil čtyři velké tematické okruhy, o nichž následně psal: 1) britské společenství a kultura života v Indii (tj. každodenní život členů britské civilní správy a vojáků v Indii); 2) nadvláda bílého muže v (britských) zájmových oblastech a koloniích; 3) vybrané konflikty v Britském impériu; a 4) fenomén bohatství a pokladu ve Velké Británii a jejím impériu na přelomu 19. a 20. století, to vše (1-4) na stránkách krásné literatury. Jak vidno, autor před sebe postavil olbřímí úkol, který se nicméně nakonec, což bych hned na úvod rád řekl, ukázal v rámci diplomové práce zvládnutelným a smysluplným.

Banasinský postupoval ve všech čtyřech případech podobně. Nejprve stručně rozebral (analyzoval) skutečný (reálný) stav impéria, případně projevy jeho krize, například – v prvním případě – jak britské společenství v Indii vypadalo a fungovalo, a poté se pustil do analýzy děl vybraných autorů. Tento přístup, podle mého názoru správný, byl o to náročnější, že analýza toho kterého jevu či fenoménu musela být (vzhledem k rozsahu práce) poměrně stručná (pět až sedm stran), ale přesto přesná a napsaná se znalostí věci. Banasinský tak musel prostudovat obrovské množství literatury, přičemž vybíral z množství, které je de facto, přiznejme si, nepřehledné (žádné jiné téma není v moderní britské historiografii tak frekventované jako téma impéria, jeho vzestupu a [pozvolného] pádu), přičemž výsledek tohoto studia „prodal“ na čtyřikrát několik stránek textu své diplomky. Upozorňuji na tuto skutečnost především proto, aby toto veliké penzum práce nezůstalo nepovšimnuto, a to tím spíše, že tyto čtyři „mikro-syntézy“ přirozeně nejsou bez výhrad – pojednat o tématech, jež si autor zvolil, na několika málo stranách bez nutnosti pokládat doplňující otázky či žádat zpřesnění fakticky nejde.

Pokud jde o samotné analýzy literárních děl, v první řadě je třeba ocenit, že Banasinský pročetl veliké množství anglicky psané beletrie, od klasiků, jakým je například Rudyard Kipling, až po modernisty (James Gordon Farrell), romány, novely, povídky a eseje, v nichž často nacházel rozsáhlé i kratičké pasáže, vypovídající o tom, jak jejich autoři vnímali impérium na vrcholu jeho slávy a – zároveň – v době již začínajícího úpadku. Důležitá je

Ústav světových dějin

rovněž skutečnost, že na konec každé zařadil Vít Banasinský „závěr“, v němž se pokusil pohled jednotlivých autorů na daná témata, víceméně úspěšně sumarizovat.

Banasinského práce má, vzhledem k náročnosti projektu vcelku přirozeně, nejen své silné (viz výše), ale i slabší stránky. První z nich je hloubka autorovy analýzy, respektive jeho dílčích analýz. Kromě toho, že jsou tyto části práce v některých případech spíše popisné než analytické jde o to, že Banasinský, jednoduše řečeno, nezapře, že je v první řadě historik, nikoli literární historik. Tento fakt zde nepíšu jako jeho kritiku, on i já, jako vedoucí jeho práce, jsme to ostatně věděli, už když jsme práci zadávali a když na ní Vít Banasinský začínal pracovat, nýbrž jako prosté konstatování, jehož cílem je připomenout, ba možná zdůraznit, že cílem diplomky bylo podívat se na reflexi Britského impéria v *belles-lettres* z pohledu profesionálního historika, nikoli školeného historika literárního. Při tomto vědomí bude náhled na Banasinského postupy a závěry, alespoň soudím, přirozeně jiný, než kdybych na to neupozornil.

Druhý „problém“, který může kritickému čtenáři připadnout v souvislosti s Banasinského textem na mysl, je četnost a délka jednotlivých citací. V některých konkrétních případech by se mohlo zdát, že je jich příliš mnoho nebo že jsou snad až příliš rozsáhlé, zbytečně dlouhé. Jenže – kde krátit text jednotlivých autorů tak, aby nepominul jeho smysl, respektive důvod k tomu, proč je text citovaný? To je opravdu nanejvýš delikátní otázka, kterou může cítit každý čtenář jinak, včetně autora. Takže, i když mně samotnému přijdou některé citace opravdu zbytečně dlouhé, plně respektuji Banasinského názor a s tím i délku jednotlivých citací.

Na závěr bych rád konstatoval, že po formální, tj. jazykové a stylistické stránce je práce Víta Banasinského naprosto v pořádku; občasné gramatické lapy (především v interpunkci) kvalitu textu nijak zásadně nesnižují. Práce je nejen dobře napsaná, ale i čtivá, což konstatuji rád tím spíš, že se jedná o práci, která se zabývá reflexí historické skutečnosti v krásné literatuře.

S ohledem na všechny výše zmíněné skutečnosti, stejně jako s ohledem na komplikovanost tématu a jako ocenění odvahy, s níž se Vít Banasinský do svého úkolu pustil, jsem dospěl závěru, že jeho diplomka nejenže splňuje nároky kladené na tento typ práce, pročež ji doporučuji k obhajobě, ale že zároveň doporučuji její hodnocení klasifikačním stupněm **v ý b o r n ě**.

V Praze, 29. srpna 2012

Doc. PhDr. Martin Kovář, Ph.D.
Ústav světových dějin FF UK v Praze